

دوايین څو ځل سار زوی ... ژیار ئو سو د

س ما نگ پش کریمس

ئای ل ټ زوی داموا! پیر زوی، دواچار ه موو ج ټ د ه ټن!
ئو ټا ئو زانا پیر ټر در ټ ه موو ټ ټک ځی د ټکات ب شاشی
ټ ټ ټزی ټی ما ټ ټکاندا. وک ئو وی قس ټ دیک ټ ن زان، ب ب ټان و
د ټ: "زوی ل م ترسیدای، پویست ټ چ ټی بک ټین." ځ ب ټرد وام
باس ل ټ ټینتیمما د ټکر، ئی کوا؟ نا، ب م د ټرک ټوت نیشتمان
بووک ټ ټی ټ و ه موومان یاری پ ټد ټک ټین؛ ه ټرکات د ټست ټکی، قچی،
ه ټر پارچ ټی ټکی ل ټ ټت و ټ ټی د ټد ټین و پویستمان ب دان ټی ټکی
دیک د ټ.

ه موو شت ټکیان ټاماد ټردوو. د ټیان ټام ر و ک ټشتی ټاسمانی
ز ټب ټلا ح ټ ټا ئم سات ټ ن ټبیرا ټوون، ل ټ ټاماد ټباشیدان ب
ه ټگرتنی مر ټف و بردنی ب ه ټسار ټی ټکی تر، ټا ئستا پ ټشیان
ټان ټگ ټی ټراو ټ کام ه ټسار ټی؟ ب ټام گوا ټی ټاز د ټزراو ټت و و
ه موو پ ټداو یستی ټ س ټر ټای و سروشتی ټکانی گوز ټرانی ژیان ټی ټ...
من باو ټم ب ه ټیچ ن ټماو، دو ټن ټیادی ل ټدایکبوونم بوو، نازانم
بووم ټ ح ټفتا یان ح ټفتا و ی ټک سا؟ ل ټوان ټی زیاتریش ب ټت؛
د ټنیانیم! وک ه ټمیش ل ما ټ پ ټخ ټک ټمدا ما ټو و کات ټکانم ب
شتی پ ټوپوچ ب ټس ټربرد. ئو وی جیاوازی ټکی بچووکي ه بوو ل ټگ
ټ ټزانی تر، ټنها بو ټک م ی نو بوو، ک ب ه ی گرانی نر ټک ټی ب
جار ټکیش ه ټمن ټقو ټاند ب و. پارچ کاغ ټز ټکی بچووکي ل ټگ بوو،
ل ټس ټری نووسرا بوو (ټ ټژی بوونت پیر ز). ن ټمزانی ل ټلاین ک ټو
ها توو؟ ځ من چ ټندین سا ټ ها تووم ټت ئم شار ټا ژیان ټکی نازاد
و ټنیا بژیم و دووریم ل چاوی ه موو ک س. ټاخر مر ټف ه ټیچ سوود ټکی
نی ټ ب سروشت؛ ب پ ټچ ټوان و، ب ټکو ه موو چرک ټی ټک ش ټواندن ټک
دروست د ټکات. وک چن ل ه ټ ټی ټکی بچووکي ماتماتیکیدا ه موو
شیکار ټک ټکد ټچ، مر ټفیش ه ټمان هاوک ټش ټی ب سروشت.

گ ټ بووم و نامرم، ژیانم و ټران کردوو ب ټلکھول و مادد ټی
ه ټش ب ر ک ټچی ه ټچم ب ټس ر نای ټت. پ ټستم جیاوازی ټکی ئو ټی نی
ل ټگ ټ هی پیر ټیمسا ح ټک، بگر ل و ټش ق ټز و ټتربوو. ماو ټی ټک ټ
س ټیری ټاو ټن د ټک م، ل ټناکاو ک م ټ جان و ټر ټکی ټش و پیس ټیان
ب س ټروگو ټلاکمدا ه ټد ټگز ټنن. ش ټپازل ل ټخ م د ټم و پ ب گ ټروو

[illegible]

شَو در نگی کردوو، هیچ گه پک نابینر. جیاواز له سا لانی
 ابردوو، بلم پاییزه بارانک نابار. ههست بلم تاقه تی زوی
 دکم. ئاسمان گه رووی گیراو، لهه ر ساته کدا بلم فرمه سکی
 داد باره نته سهر حه شه کم تم. موشوول ورده کان بلم وری لایته کم دا
 یه کتر له باوش ده گرن. بلم نگیه کی سه یر! دهه ی ئلم شار کم سی
 ته دا نه ماو...! هه واش هه واش هه تاو هه ده و ووناکیه کی کز له چاو
 ته خه کانم ده دا. له ده ره و کهرنه قانئاسا ژاو ژاو ده بیستر، من
 ته نها بلم شه کی پرده کم لاده بلم و سه یری ئو خه کم ده کم. گو بهیستی
 چه ند گه نه کی گه کم ده بم، بلم ده م جگه ره کم شان و، بلم سیما یه کی
 خه مبار و شیرزه و ده ن: "په فیه ره ون بوو، له دو نه شه و و
 نه بینراو، ئاخه چی بلم سه ره ته...؟! " پرده کم ده ده م و و بیر له و
 هه موو خه کم ده کم م و. گو زانک وا له ده ستمدا، ده م و و یشم
 بتاشم، هه زم نیی. له سه ره چرپاکه اده کشه م و و چاو وانی چه ند
 کاتزم ره کی تر ده کم؛ خه کیش به حه وسه و له چاو وانی که شتییه
 ئاسمانیه گه وره کان. قیه ی با نه ده کان وای کردوو چاو کان
 سه راسیم و په که ا و و و ئاسمان به ره بکر نه و. له دوور و،
 له نه وان زنجیره چیاکاندا ووناکیه کی نه ننگ سوور شه وق ده داته و.
 هه شم لای خه م نه ماو و له گه گه پی ژوور کم مده بلم جیا ناکر ته و.
 به ره و که و نه ته ره کم ده م، ده رگه که ی ده کم م و و فینجه نه که
 ده ره ده نم، له ناو کتیه که شه قاو قو په ده دات. جاره قاپه پیسه کانی
 دیکه که ده بوو نه له سه ره یه کتری و ده سته ره که هه شتایش چاو وانی
 هه لووشینه فنه نه که ی ده ستم ده کا. وای له م ده نکه سامناکانه! ئو و
 که شتییه ئاسمانیه کان گه بشتن! وای له ده خه شی ئو و خه که! ته نها

پښه فیسر نابینر ک د بوو ئستا ل پش ه موویان بووای و
نمایي ئو و حشاماتی کردبا. ئم کبک ن فری تیپ چیپ؟ ئم
ه موو ه و چیپ ب زگارکردنی ح ن فری تیپ کانتان؟ خ ئو
ب چ ند خول کک کس ن ما! وا ه د ف ن ب ر و ب شایي. قاول ک م
ه د چت، تا د گ م لای ه موو ئ و ناوی پیس کردوو. ئف، پ ر
بوو ژن در اوسه کم ئو چاک یی کرد و هات ما ک ی خا و ن
کردم و...

گرنگی پ ناد م، کاتک پ رد ک ه د د م و، هیچ ن ما و. جگ ل
خانوو چ کرا و کان هیچی تر ب دی ناک م. ل ما ک ی ب رام ب رم
گ پک پرت پرت د کات و خ ریک د سوو ت. ل ناکاو چاوم ب ر و
شو ن کی دیک د و، وا د نو ن پ فیسر ل ناو باخچ گشتیپ ک
ا و ستا ب! جگ ر ی ک ب ل ل ل و ی و و س ب ر دروست د کا ب
ه کردنی چ ر خ ک. د نیانیم ئ و ب، چا و کانم کز بوون و س رم
م ست؛ ب م ب ژن و با ی و پ شاک ی واد رد ک و ئ و ب ت. س رم ل
ش و او! ئم ب چی ل ر ما و ت و؟ ئا ئ و م بایل ب گو ی و؛
ب پ ل د و ات... ئا خ ب نیاز چی بکات؟ ت ب ی بزانه من ه شتا
ل ر ماوم؟ هاها ها ئ و باسی چی د ک م، ک گرنگی ب ق ح ی ی کی
و ک من د دات...!

د جم ل س ر چرپاک ا د کشم و گو ب پیا ن نیا ن ک ی (فریدریک
ش پان) ه د خ م... دوا ی ئ و ی ل خ و و ئا گا د م و، د بینم خ ر ب
تیشکی کز و پ شب ک ل گ ه وری چ و ش ی ئ و ا ر ی ی کی در ن گ
د کات و وا خ ریک ل ج ی خ ی و د ش داد م ن. ب م ش ب م
د رد ک و ل م ژ نوستووم.

شوی کریسمس

وای ل چ یی جاد و بان کان! کوا ازانندن و ی درخت پشت
چ ما و کان ب گ پی بچک لانی سوور و زرد و سوز و... چ شنی
ش ب نگی ب هار کوتل ی ک ل جوانی؟ ب نی ع تری ن رم و س رگ ژ ک ری
ئ و خانمانی ب ت نشت ا د بوورن؟ ب نی گ شتی برزاوی خوان کان ی
ئ و ا ر؟ ش... ب فری مندا؟ ح یف! ئ مان ه مووی گو ی گ ش او بوون
ل ژگاری خ ون ز ی ن کان و ل م ژ ه و ریون... ب م ئستا
ه ست ب نارامی سروشت و ئا ژان د ک م. وا ئستا ل بری م ر ف،
ئا ژ ب ما ک ی خ ی - ک ل کاتی هاتنی ئینسان و د ر ب د ر بوو -
دووبار شاد ب و. ک ش ی پاکی درخت و د ریا، ئاسود یی ب فری قو س
و دات پیوی س ر ئ رز، گو م ل ه ناس ی گ رمی خاک ک ل ب ر خ ی و
د: "ل من بختیارتر نیی، چ ند د م ک گو م ک ن بوو ب

دښنگي پښاور، به دښنگي جښنگ، مقمقمق و ناښي نازار ښحيښکان... " هښنووک کارگ زبښلاښکاني پيشسازي بوون به تويلي ئسپ. هر درختک به هلانښي باښندښک و سووچي کښانښش به شوښني هښکورمان و حوانښوي سښگي گښگښ... هر لښو کاتښشو ک دواچار پښفيسرم بيني، ئيتر هرچي ئامري کاربايي و ئليکترښيي هښبوون، لکارکوتن. ئمن، وک هښمووچار، لښم شو مښستي ئم شار خامښ، شرابي کن، گرووم دښهښت جښشوښش؛ گښم دښخات سښما... لښ چوار ديوار تښنگ، وک ئوي لښ گرتووښاني کي تاک کښسي دانرايم، بښزارم. ئاخر ديوارکان هيچ کات مايښي ئاسوودښي نښن، هرچښند تښکښبوون به دونيای دښروو ئاښز و کوشندښي، لښگښ ئوښدا خښشتر لښ باښکدا بخښيتښو وک لښناو زيندانښک.

سښ مانگ دواي کريسمس

ښژښکان بههود بهښدښر دښچن، چيتر خواردنښو و سيگار و ماددښي هښشبښريشم نښما، ئښخښنک نيښ ئم ښښ موعتاد هښور بکاتښو. دوښښ بوو؟ پښر؟ نانا! نښفرت، خريکښ عښقښيشم لښدښست دښم! وا به مانگک دښت. وښهرحاه، سپښدښک لښگښ چوونښ دښرومدا به بينيني سندووقکي گښور سښمښو، پاش نښختک تښامان لښي، ووخسارم دواي ئو هښموو ماوښي گښشايښو و به دښنگکي يښگجار بښرز هاوارم کرد: "شراب، شراب...!" پښلامارم دا و اپښچي ماښوښم کرد. کاتک کردمښو زښرفښکي زښردی گښورښي تښدابوو، به دښستوخښتکي جوان نووسرابوو: (نامکاني کريسمس). پاش ئوي به چښق کښوښک هښمدښي، نامگښلکي ازاو به نښخښونيگار پښرشبوونښو سښر فښرشکښ. واقم وښما و وردښ وردښ دښستم کرد به خوښندنښوان؛ يښکم شتيش کښ سښرنجما ئوښوښو لښسښر هيچيان ناو نښنوسرابوو. يښکم نام بهم شوښي بوو: (لښر ژيانمان کښمک ئاښز، بښام هښرنښ به مښترسي لښناوچوونمان لښسښر نيښ. به کورتښيکښي سښرمان سووکښ؛ تښ هښيښکي گښورښت کرد نښهاتي، ئاخر چي هښي لښ ژيان خښشتر؟) لښگښ خوښندنښوي ئم دښښ تښر پښکښنيم و پاشان دووبارښ گښامښو سښر دښقي نامکښ: (زيانښکي زښر گښورښت لښخت دا، با بزاني مښي و مادښي هښشبښر چيت پښ دښبښخښن؟ دواچار خوازياري مردنښکي ئاسانم بښت هاهاها...) خښم به انښگيرا و ديسانښو کښوتم قاقا لښدان.. دواتر نامښکي دیکم هښدایښو، تښيدا نووسرابوو: (ژياني ئم زښر ئاسوود و خښش، شوښنښکانمان به باشي دابښش کردو و هر ماښک ووبښرکي باشي و بښرکښوتوو، لښبښچاومښ حاي تښ به به ئم چښند پښرښشان!) ئښستښکم کرد و

[illegible]

هـمـدیس بجم بنووم... باو شککی درئژ ددـم و وابزانم بـ یـکـمین
 جار لـ ژیانم پـخـفـکـ کـدـخـم. هـشتا هـموو شتـکـ خـواـوو، نـ
 ئاژـ و نـ درخت و نـ چیا و تـنانـت خـریش بـتـواوی چاویان
 هـنـهـناو. دـنگی دـرگا وشیارم دـکـاتـوو و بـلـز اـدـکـم بـ
 کردنـوی. کاتـک لـسـر پـشت وایـای دـکـم، پیاوکی قیت و قـز
 لـبـردـمـدا بـ شـپـقـیـکی شـی گـورـ سـرتـای قـزی داپـشیو؛ بـ
 ملـپـچـکی نـگـ خـمـشی دـم و لووتی پـچـاو تـوو و خـی لـ
 پـا تـیـکی خوری ئـستوور لوول داو. پاش کـمـک بـدـنگی و
 اوـستان بـرامـبـر یـکـتری، سـری شـدـکـاتـوو و شـپـقـکی هـدی
 هـدی دـهـنـتـ خوار. قـزکی بـژ و ئاـزکاوی وک لـک بـدی دـکـم.
 دـ خورپـیک دـامـدـگـرت. پاش ئـوی کـ سـری بـرزدکـاتـوو، بـ
 چاو شینـ ئاسـمانیـکـی دـینـاسـمـوو کـ ئـمـ پـفـیسـر...!
 لـبـرخـمـوو ورتـ ورتـک دـکـم: "پـفـیسـر؟ شتیوا نا بـ!" چاو
 غـمگین و تـکـانی نیگای تیژم بـ دـکـات و منیش بـوپـی بـ
 هـزیـوو هـر تـماشای دـکـم. بـ دـنگـکی کـرخ دـتـ گـ:
 "سـاو؛ دـتـوانم بـمـ ژوور قـسـ بـکـین؟"
 "فـ.. فـرموو."

هـنگاوی کورت هـدـنـ، شـکـت و داهـزراو سـیرـکی بنمیچی تـنـراو
 بـ تـیـ جاـجاـکـی ناندینـکـ دـکـات و پشتگووی دـخـات. لـسـر
 یـکـ لـ قـنـفـ تـز و خـاوـیـکـانی هـدـکـ دادـنـیش. پـرداـخ
 ئاوکـی دـخـواتـوو و لـسـرخ پـیـکـانی لـیـکـدی دـئاـنـ.
 "وـرـ لـتـنـیشـم دانیش، چـند قـسـ یـک هـیـ دـیکـم و دـمـم."
 بـ بـ ئـوی وشـیـک لـ زاری من بـتـ دـرـوو، لـ تـنـیشـتی دادـنـیشـم
 و هـمدیس خـی قـسـ دـکـات: "هیچ ناپرسی؟ ناـیـ بارودـخی ئـو
 چـنـ؟"

"نازانم، ئـرزشی نیی، چاوـیـ جـنا بـتم شتـک بـمـ."
 "سوپاس بـ ئاوـکـم."

پاش کـمـک بـدـنگی: "شایـنی نیی، ناچیتـ نـو باسـکـ؟"
 "پـلـمـمـک، هـموو شتـکـ بـ باسـدـکـم."

"پـشـ ئـو شـتانـ، پـم ناـیـ کارت لـر چـیـ؟ مـگـر تـ شـش مانگ
 لـمـوبـر نـتـگوت زـوی لـ کـتـایـکـانی تـمـنـیدایـ و با جـی
 بهـنـین؟ ئـو خـکـشت بـدواي خـت خـست، ئـستا لـر چـی دـکـی؟"
 "مافی خـتـ ئـو پرسیار بـکـی، اـستـ هـر من بووم ئـو خـکـم
 ناردـ ئـو و خـشم تا چـند ئـژکـ دواي ئـو نـچووم."

"تـم بـنی، لـ باخـکـی بـرامـبـرمان تـلـفـنت دـکرد، دواتـر
 بـیـکـجاریـ ون بووی."
 "لـو کارـم پـشـیمانم و هـر ئـو نـد."

“کا م؟”

“نازان.!”

“نازانی؟”

“نازانم چی بزم!”

“کواتم بم هاتووی؟”

“بم ووی ئم و نانت پیشاندَم.”

دست بم گیرفانی دیوی ناو ووی پا تکی درژدکا و کمم و نندیک دردهند. تماشای دمم: ئمان چین؟ چی دبینم؟! پیرمردیک قاجی پم یو و هواردکا! ساوایک لم سمرما ق بم تو! دایک کی پکک و توو پرچی خی د نند و ل سمر ترمی کو کوژراو کی! دایک کی دی لودیدو کووخی کی گرتوو د قیژند بم مندا کی، کم ل ناو پوش و پم اش خریک د بمت خمم ش! کچ کی پارچمم ی نازنن گچمم ی سکسی پد کر ل ژر د سستی س چ کداری ک گت...! کچ کی تر ل تینوو تیدا قوم او و چ پاوی پاش باران د خواتم و؛ وشک ه گم او... بم ساتک ئم و ناند ه شم د با، برووسکی خرا ل دم د دا و ندک ل و چاوانی پم بوون ل بیننی کار سات، ق تیس د ممند. برچاوم تاریک و ل، د پرسم: “چی و ویداو؟”

“جنگ؛ دوو بارم جنگ ه موو شت کی ورا نکرد.”

“جنگ؟”

“بمم، ل و جنگ.”

پلاماری قومگی دمم: “ه مووی ختای تم بوو، تم ئوانت بردم و و ئستاش هر خت ه کاری ه موو ئمانی، کچی هاتووینم و بم سمر زوی و ئاسوودانم پیاسم د کی.”

قومگی برردمم. کخی، گشت مامم د ل ر نند و. د موچاوی سوور ه د گمم و بم ه ناسم بکم و دمم: “د زانم تاوانبارم، تاوانبارم بم وای متمانم بم مرق بخی؛ پم وابوو ئینسان پویستی بم و ی سمرل نو زممیند کی تری ه بم، سمرل نو پمرورد و خیام و بیرکم ی کی تری ه بت، بمام نمد زانی، ئینسان هر خاوم نی و ح د ند ئ زلیلی ناو و ی تی. ئیتر ن جگا و ن ژیان کی تازش ناتوانم بیگمم.”

“ه موو ئمان ل پای چی وویاندا؟”

“ئو پرسیار ئ راستی ئوان بکم. هر ل سمر تاو و ل و دیان ک ش و گرفت دروست بوو...”

بم رب ستمک دخمم برردم وشکانی و دمم: “ئگام ل ه می شتمکم، نامکانی کریسمسم پم گیشتم.”

“بمم دروست... ل نیو ش و کی نووتک، یکم تم قی ا پمین دژ بم

ناداد پښتو ژبې و خراپه کاري لږ لايښ چيني خواروو و زوږم لږ کړاو
بيسترا.

“نږه شته شته چن بريا کړا؟”

“په شتر پلاني به دا څه ژر ابوو. نه و که سې اې بريا يې ته دې کړد و هاوکات
يې که م که سيش بوو خوښی ژا، لږ لايښ کوږه خانې دانې که وې که که یې
فڼدرا بوو و د سندرې ژبي کړا بوو سري، پاشانېش به کوژراو يې
د زرا بڼو. لږ څه دادگايي، کوږه به بې تاوان د چوو و نازاد کړا.
دواي نه وې باوکی که څه ريکبوو شته بې، نه قرې لږ بې ابوو، لږ که
چې نه د هاوې يې کی نزيکی که نه وانېش لږ وې وې چې ندين جار
چې وسې ندرابوونې وې، بې يا يې نازاديان دا و لږ و شته دا پلاني که يان
چې بې چې کړد. بې م زري پېنې چوو شکستيان هېنا، بې م ش زردار و
ديکتا تېران پتر د سې ماتي توند و نابې چيان سې پاندي سريان و وې
لږ وېنې کان ديار، ناوايان لږ و څه که زې بوون و بې سته زمانې
دې کړد.” که نه مانې دې که نه وې هېن هېن دې گري.

“تا نه ساتي من که مې وې سري زې وې، نه مانې بينيت بې ردې وامن.”
لږ سري خې دې دا: “من تاوانبارم؛ من تاوانبارم.”

هې موو نه مانې به څه ونې کی ناخېش دې چن، چتر تواناي بې رگې گرتنم
نې ما. هې شته بې چاوي پې نه سرينې وې، پې فیسېر هې دې سته سري و
نه مجارې حاي خراپتر، بې بې شيدې وې هې نگوای کورتر هې دې بې
چوونې دې وې. من لږ سري قې نه فې که دادې نيشم و کاريگري بينيني نه و
ديمنې فرې تراژيديانې، تاسان دوومي. زري پې ناچې، دې نگی
فېشې که پې ردې گوږم دې زرينگې نه وې. پې ردې هې دې هې دې مې وې
و لږ پې نجرې ته څه که وې دې وانم: لږ بې دې رگا چې گې يې که خوښ نه ژاو
و لاشې پې فیسېر، لږ سري نه زري شته گرتو وې که وې وې. تووشی
چې پې سان نابم، څه شم نازانم بې مري وې خته که چاوي بې بينيني خوښ
و کوشتن اها، ئیدی هې مووشته که تاساي دې بې بې لايې وې... دووبارې،
بې زري لشي ته پيوم تا لای قې نه فې که ادا که شم و دې که ومې څه وې کی
بې هوود...

نه م چېرې که لږ مانگی ته مموزی ۲۰۱۸، لږ ژمارې ۲۵۴ یې گې قاري امان
بې او بې ته وې.